

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Tobias junior divinæ gloriæ præco amplissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Tobias junior diuine gloria præo amplissimus.

Stobæus sermone 99. Gorgias rogatus, teste Stobæo, quomodo tandem ad illud ætatis pervenisset? quem cibum potumque adhibuisset? At ille Ego, sebat, nihil unquam voluptatis causâ comedi, aut feci. Sapientissimè factum, & Christiano dignum. Rogatus & Hippocrates qui tuenda esset valetudo? Elegans illud respondit: Σίτη, κρέας, & ποτός, ἀφ' ἧσδ' ἰστιά, ἀνὴρ τε μέτρησε: Cibus, potus, somnus, venus, moderati sint hæc omnia.

Clarissimus medicinæ doctor Hippolytus Guarinius abominanda humanæ gentis eruditè profectus, quatuordecim prolixis dissertationibus hoc unum solidis rationibus commonstrat, ad valetudinem corrupendam & extinguendam vitam non esse promptius, deteriusque malum impurâ Venere, incontinentiâ, libidine. Hoc omnium sapientum est effatum, corporis viribus & valetudine summè noxiam esse salacitatem ac lasciviam. Hippocrates ergo rectissimè tam cibi ac portionis, quàm somni ac veneris moderationem exigit ab iis, quibus curâ sanitas est. Epulis se refecit, proximus ad morbum gradus est. Indignabundus olim Diogenes iis graviter succensebat, qui opimis sacrificiis bonam valetudinem potularent, & in ipso, quod facerent, epulis sese ingurgitarent, atque ita bonæ valetudinis facerent iacturam, dum ejus peterent gratiam. Democritus dicere solebat: Bellissimi homines sumus, quod ardentissimè optamus, id curamus negligentissimè. Valetudinem omnes expetunt, interim immoderatè vivendo suæ ipsi valetudinis proditores sunt. Selterium vel unicum bis tæve manu versamus, antequam in alienos loculos emittamus, valetudinem rem omnium pretiosissimam intemperantiâ tam frequenti abjicimus.

Plutarchus conservandæ sanitatis præcepta tradens utilissima: Non refugere laborem, inquit, cibo non factiari, saluberrima sunt. Idem Lævinus Læmnius Medicus peritissimus præcipiens: Tria, inquit, saluberrima: Velci citra saturitatem; Non refugere laborem; Naturæ semen conservare. His apposita totidem insaluberrima: Cibo a aut potu distendi; Ignaviâ torpescere; Venere enervari. Hinc præci tres Deas, quæ vitam extendent, Veneri adversarias stauerunt: Minervam Temperantiæ ac Sapientiæ præsidem; Dianam exercitacionis; Castitatis Vestem. Synesius ð Pentapoli Africæ Christianus philosophus: Necessarium, inquit, bonum est cibi parsimonia, quam alius forsitan irriserit; tibi nefas, cum Hippocratem jactes, qui inedia dixit sanitatis matrem. Cælius c Rhodiginus: Ad sanitatem, a multo utilissima est in cibis temperantia. At nos veterum præceptiones de tuendâ valetudine non ignoramus, interim nostris vivimus moribus. Porior nobis est gula, quàm valetudo bona. Germani veteres verbo tam celebri, quàm utili monebant: Os hominis aut carnifex est, aut Medicus stomachi. Os gulosum & intemperantiæ assuerum, tam stomachum quàm alia corporis membra jugulat; os regi patiens, & temperantiæ amicam suo domino pro centum medicis est.

Hoc profectò certissimum, nec ullis argumentationibus convellendum: Quòd cibus ac potus est parcior, hoc valetudo firmiter, constantior, hoc vita vegetior, productior. Luculentissimum est illud Siracidæ oraculum: In multis escis erit infirmitas. Propter crapulam multi obierunt, qui autem abstinentes est, adjiciet vitam. Si ergo non est census super censum salutis corporis, tantò quisque impensius Deo gratias agat, quantò diutius hoc censu fruatur; doleat hunc censum læpius cibo, potuque turpiter imminuisse; statuat summâ moderatione ac cura, quod reliquum habet, tueri. Thesaurus summus sanitas.

Eccli. c. 37. v. 33. & 34.

Speraverat quidem Tobia socer Raguel, suis precibus Deum annuisse, Asinodæum cacodæmonem profligatum esse: nihilominus nuptiali gaudio jam finito sollicitudinis & curarum plenus summo mane in imam domum cum famulis suis descendit, & in omnem eventum, arbitris remotis, clam effodit sepulchrum, ita secum ratiocinatus: Ne forte simili modo venerit ei, quòd ceteris illis septem viris, qui sunt ingressi ad eam. Parato tumulo ad conjugem suam reversus Raguel: Mitte, inquit, ancillarum unam, quæ videat, num conjuges novi etiamnum incolumes sint & sani. Sin minus, novo funeri, & nostro honori ante lucem consulemus. Ancilla brevi rediit, & ambos, quàm integerrimè valere nuntiavit. Raguel & Anna tam felici nuntio exhilarati, & continuo in divinas laudes effusi: Benedicimus te, ajunt, Domine Deus Israël, quia non contigit, quemadmodum putabamus. Fecisti enim nobiscum misericordiam tuam, & exclusisti à nobis inimicum persequentem nos. Misertus es autem duobus unicis. Fac eos Domine plenius benedicere te, & sacrificium tibi laudis tue, & suæ sanitatis offerre, ut cognoscat universitas gentium, quia tu es Deus solus in universâ terrâ. Mox Raguel paratam foveam repleri jussit, priusquam illucsceret, ne quid terratis ea res moveret.

Pari modo Tobias in divinas laudes excurrrens amplissimè: Domine Deus patrum nostrorum, inquit, benedicant te celi & terra, mareque & fontes, & flumina, & omnes creature tuæ, quæ in eis sunt. Tu fecisti Adam de limo terræ, distig, ei adjutorium Evam. Et nunc Domine tu scis, quia non luxuria causâ accipio sororem meam conjugem, sed solâ posteritatis dilectione, in quâ benedicatur nomen tuum in sacula seculorum. Hinc merito Tobias divinz laudis præconem amplissimum appellamus. Hic geminum vitæ sanctioris caput explicandum. 1. Sibi nihil adscribere. 2. Deo adscribere omnia. De utroque nunc plura.

§. I.

Primus Christianæ sanctimonie fons: Sibi nihil vitæ mam agnoscere, se nihil hominis esse profiteri. Quâ in re regius vates David exercitatusissimus: Tu es ipse rex meus, inquit, & Deus meus, qui mandas salutes Jacob. In te inimicos nostros ventilabimus cornu (uti bubalus cornibus prehensum hominem in altum eventilat) & in nomine tuo (non nostro) spernemus insurgentes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus non salvabit me. Nam etsi armamentaria mea omnia sunt instructissima, etsi copiosi sub meis signis militent exercitus, etsi æraria mea sint auro refertissima, vanæ sunt, nullæ sunt vires meæ, si tua desit dextera. Non egredieris Deus in virtutibus nostris. Non acervata pecunia, belli nervus, nec miles veteranus & copiosus, nec expeditus & abundans commeatus bella reddunt felicia, & victorias donant, sed invicta Numinis dextra. Quandoque illas nobiscum ratiunculas conficimus, ut credamus non posse non felicissimos succel. sus tam bene constitutis rebus respondere. Toto læpissime cælo erramus. Ruunt omnia divinis præfidiis non fulta; vanissimum, nullum est omne humanum firmitermentum potentiâ Numinis destitutum.

Cum Samson Philistæorum mille strage in unâ unum velut cumulum jugulasset, nullam erexit aram, nullum obrulit sacrificium, non audita gratiarum actio ulla, sed illud: In maxillâ asini, in mandibulâ pulli asinarum delevi eos, & percussi mille viros. Mox eâ correptus est siti ut diceret: En siti morior. O Samson, hæc sitis aliter te docebit loqui, & victoriam hanc obtupestendam non tibi, sed Deo.

Ad cor-
rumpendam
valetudine
non est de-
terius ma-
lū libidine.
Quod Ni-
cer, mouit l.
c. 10. uberius
exponit.
Hic Ma-
ronis illud
usurpare
licet: Sed non ulla
magis vires
industria
firmat,
Quam ve-
nerem &
caci stimu-
los avertere
amoris.
l. 3. Geor-
gie. ante
med.

Plutarchus
in præcept.
de sanit.
Lævinus in
exhortat. ad
vitæ optimè
insisten-
dam. c. 29.
a Wolff-
ngus Kellian.
in suis fastis
mese Mario
Anno 1637.
his verbis
utitur: Dubi ut
sunt / so
wudfu ait.
b Synesius
epist. 115.
c Calius
lib. 30. lez.
antiquar.
cap. 13. mihi
pag. 1158.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Eccli. c. 37.
v. 33. & 34.

Deo adscribere. Igitur extreme ficiens, jam Deo supplicans: Tu, inquit, dedisti in manu servi tui salutem hanc maximam atque victoriam. Hæc verba præ primis multo commendabiliora; hæc voces Deo reddunt, quæ Deo debentur. Ita loquendum cum psalte regio: Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Jure suo Deus hac in re neutiquam cedit, hoc debitum exactissime poscit; gloriam suam alteri non dabit: nostris promeritis nihil hic sperabile; homines nihili sumus, & sine Deo infirmissima, meta vanitas.

Hinc sepiissime Deus vilissimis utitur instrumentis, & quæ ad opus producendum minime sint apta, ut tanto magis elucescat scientia opificis; sulphurato scribit, ut scribæ peritia innotescat; ab infecundis arboribus uberes fructus colligit, ut magnificè laudetur hortulanus; exiguo militum numero ingentes fundit exercitus, ut Domino exercituum adscribatur victoria. Chananeus Dux Sisara ingens Hebræis terror feminæ manu cecidit, Jahelis clavo confixus morti soporem sociavit. Unica vidua universum Assyriorum exercitum, Holoferne caeso, prostigavit. Ita Gedeon innumeram multitudinem Madianitarum, qui locustarum instar universâ compleverant, cum trecentis militibus fudit & fugavit. Deo soli debetur facti gloria. Domine, clamat Isaias, exaltetur manus tua: omnia enim opera nostra operatus es in nobis. Rex David ne quid divinæ gloriæ deciperet: Benedictus es, inquit, Domine Deus Israel patris nostri ab æterno in æternum. Tua est, Domine, magnificentia, & potentia & gloria, atque victoria, & tibi laus; sancta enim que in celo, & in terrâ, tua sunt: tuum, Domine, regnum, & tu es super omnes principes. Tue divitiæ, & tua est gloria; tu dominaris omnium: in manu tuâ virtus & potentia, in manu tuâ magnitudo & imperium omnium. Hoc ipsi, ne quid nobis tribueremus, sepius commendans Paulus: Deus est, inquit, qui operatur in nobis, & velle & perficere, pro bonâ voluntate. Non solum Deus cuique rei perfectionem, & animam adspirat, sed & ipsum velle nostrum ab ipso est. Hoc autem fateamur quidem verbis, nihilominus crebro & verbis & factis negamus. Hinc illæ voces turgidæ: Absque me fuisset, successum sanè nullum res habuisset; hoc meo consilio confectum, sine meis viribus negotium istud intercidisset; hoc meis patrociniis, hoc promeritis meis, hoc industria, hoc vigilis meis tribuendum. Ita profecto videmur nobis aliquid esse, valere posse. O homo bulla, quæ demum tua est potentia? Vociferantem Paulum audi: Qui existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Incredible dictum est, quanti referat, hoc peccatori altè insingere, ne quis sibi quidquam tribuat, omnia Deo.

Hominis est dicere: Instrumentum ego sum, animatum quidem, sed ineptum & vile, nisi divina me dextera moveat. In opificis mei manu sum, quem admodum malleus & lima in manu fabri, subula in furoris, rota in figuli, dolabra in arcularii, trulla in cementarii, ascia in fabri lignarii, acus & filum in sartoris, infurnibulum in pistoris, penicillum in pictoris, calamus in scribæ manu est. Si tali opificis instrumento vox esset, ita loqueretur: Nihil unquam operis non tantum non absolveretur, sed nec quidem inciperetur meâ solius operâ: meus omnis motus ab artificis dextera est, hac cessante omnis mea actio perit. Ego dies & annos otios inutilis truncus, si absit meus artifex; hic unus & solus omnem mihi motum omnemque vitam tribuit. Isaias asserit: Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui fecit in eâ, aut exaltabitur serra contra eum, à quo trahitur? quomodo si eleveur virga contra elevatam se, & eleveur baculus, qui utique linguam est. Propter hoc mittet Dominus exercituum, in pugnis ejus tenuitatem, & subruat gloriam ejus succensa ardebit quasi combustio ignis.

Nos igitur opificis summi, divinæ manûs instrumenta, sed animata sumus, idcirco assidue, pro se quisque roget, **D I R I G E M E**, mi opifex, meam ne sperne opellam tenuissimam; utere me, prout vis, habes me tibi subiectissimum, & ad omnem motionem paratissimum; in tuâ manu sum, ad omnes nutus tuos servare promptissimus; ecce me, quocumque volueris modo, me applica: tibi uni laus optis debetur. Ita de Deo, de quo seipso sentire maximi momenti est. Nam hæc caræ subtilitatis sunt, & quæ Deus singularissimè observat, gloriam suam alteri non daturus. Hæc ræditia nobis summè necessaria est, scire ad profiteri quantum in rebus omnibus à Deo pendeamus. Instrumentum pondus inutile, ni artificis manu regatur. Hunc ergo malleum, hanc limam, hanc securim, hanc asciam, hunc calamum, hoc penicillum, hunc, inquam, hominem Deus artifex necesse est moveat, alioqui conatus omnes vanissimi, nulli sunt. Deus est, qui operatur in nobis & velle & perficere. Nemo se aliquid posse somniat, nemo sibi quidquam virtutis aut virium adscribat. Hoc autem tum demum præstabitur, si divinam opem assidue imploremus, non tantum ut rectè perficere, sed etiam ut bene velle possimus. Primum igitur omnium est sibi nihil bonæ actionis adscribere.

Alterum à primo est, Deo adscribere omnia, ad majorem Dei honorem dirigere universa, nisi ea sit actio quæ suo pte genio honoribus divinis obstrepit. Exemplo rem monstramus. Est, qui animum fraudem, insidias, varietatem, perfidiam, dolum malum coquat, ut alterum quoquo modo lædat. Hic est milles, iterumque milles dicat, ad majorem Dei gloriam; hæc sua Deo non probabit. Ohe, religiose nequam, hoc quidem cum Deo ludere est. Tu si serio divinos honores ampliare cupis, divinas leges ne sperne. Quod accurate Chryostomus

monens: Homo colonus, inquit, cuius terram possidet, illius auxilio opus habet. Qui justitiam tenet, nullius patrocini indiget, nisi Dei. Qui in diaboli iniquitatibus ambulat, diaboli adiutorium necessarium habet. Colonus enim Dei, diaboli auxilium non requirit; colonus autem diaboli, auxilium Dei est querit, non invenit. Vidisti aliquando euntem ad furtum, Deum orare, ut bene prosperetur in furto: aut qui vadit ad fornicationem, numquid sibi signum crucis ponit in fronte, ut non comprehendatur in crimine? Quod si fecerit non solum non adjuvatur, sed adhuc amplius traditur, quia nescit justitiam Dei patrocinari criminibus. Si ergo actio ex se mala sit, eâ dicendi formulâ (ad majorem Dei gloriam) emendari non poterit. Pilatus patricidium in Christo designatum in lavatione manuum non eluit. Actio in se corrupta melleis verborum globulis non reddetur sancta. Non in verbis Deus, sed factis colendus. Quod si actio vel bona, vel certè sit adjaphora, ea omnis planè in unius Numinis gloriam est educenda. Ita divinus Paulus præcipit: Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Paulinam hanc præceptionem

eximie Bernardus explicans: Quidquid hic, inquit, favoris captas quod ad Deum non retuleris, ipsi furaris. Tibi enim unde gloria putide pulvis, tibi unde? De vita sanctitate? Sed spiritus est, qui sanctificat, spiritus dico, non visus, sed Dei. Est prodigiis aut signis effulgeas, in manu tuâ sunt, sed virtute Dei. An blanditur popularis favor, quod verbum bonum, & bene forte deprompseris? sed Christus donavit os & sapientiam. Nam lingua tua, quid nisi calamus scribæ? Et hoc ipsum mutud accepisti. Talentum creditum est, repetendum cum usura. Si inventus fueris ad opus impiger, ad fructum referendum fidelis, pro labore tuo mercedem accipies. Si quo minus, tolletur à te talentum, & nihilominus exigetur lucrum, & vocaberis servus nequam & piger. Omnis igitur de bonis multiformis gratia apparentis in vobis, referatur ad ipsum laus; laudabilem siquidem universorum auctorem, & largitorem. Idæ, non sibi quem

Assidue in suis actionibus à Deo dirigè rogandum.
2. Deo adscribere omnia, & ad majorem Dei honorem dirigere universa.
Chrysof. 10. 2. in c. 22. Math. h. mil. 22. post initium, m. hi pag. 907.
Ita expressè Chrysof. de signo crucis.
Pilatus in manuum lotionem non eluit parricidium in Christo perpetratum.
* Nec bona in se, nec mala.
1. Cor. c. 10. vers. 31.
Bern. tom. 1. serm. 13. in Cant. post med. mibi pag. 774.

quemadmodum ab hypocritis, nec solâ consuetudine, sicut à sa-
cularibus; sed nec quadam necessitate, ut iumenta ferendis
oneribus applicantur: sed sicut decet sanctos sinceritate fidâ,
devotione sollicitâ, hilaritate gratâ, sed non dissolutâ.

S. III.

ITaque omnia in Dei gloriam facienda. Hoc unum
semper & oculis animo sit affixum. Non ita pridem illustri dux belli certum grandiores auri monetas
sacculo clausas assumpsit ad itineri, quod duobus famu-
lis comitatus confecit. In hospitio non vanè sollicitus
de tuendo auro. Quid faciam, ajebat ipse secum, ut ser-
vem aurum iteris comitem necessarium. Tradam cau-
poni. Quid si perfidus sit? depositum negabit. Custodi-
endum famulis committam? Quid si mercurium non
pedibus tantum, sed & manibus ferat? aufugient cum
prædâ. Includam arcâ? quid si effringatur? nescio dam-
num fatebitur & sciet. Ergo pulvino subijciam & cus-
todem caput meum apponam. Suo ipsius consilio pau-
ruit, & cervicali suppositum. Mane altero accelerans iter
hospitio abiit, sed aurum lecto sepultum ex oblivione
reliquit. Aliquantum viâ progressus aurum deesse de-
prehendit: Mox equo subdens calcaria viam omnem
relegit, & ad illam mollem auri sepulturam avidus pro-
peravit. Reperit etiamnum fido loco celatum, quod
oblivio destituerat, nobile metallum. Hic ille thesau-
rum inventum excolat, sanctioribus curis censuit
asservandum. Ideo illum non saccipero, ut minus fido
immisit, sed intimæ vesti assui curavit, ut pæne citius
perderet seipsum, quam vestium tam carum comitem
suum. Quam solliciti, ô bone Deus, quam & seduli sum-
mus in custodiendis numis, in auro servando, capiti sup-
ponimus, vesti assuimus, nonnunquam glutimus au-
rum, ne perdamus, imò ipsam seipsum vitam amore
auri perdimus. Hoc nimirum est cum ratione furere.
Quin potius divinum illud pronuntiatum (ad majorem
Dei gloriam) non tantum assuimus vesti, sed incidimus
fronti, aut manui, ne ullus oblivioni locus sit, ut oculis
semper oberfetur. Sibi nihil, omnia Deo adscribenda.

August. l. de
corrupt. &
gratia c. 13.

Hoc Augustinus alè cujusvis animo defixus, tam
succinctè, quam verè: *Redditur meritis*, inquit, *quæ contu-
lit gratia*. Si herus famulo debitori nonaginta novem
florenos donet, dicatque: Florenos mihi centum debes:
hoc age; his unicum appone, & contractum apud me
nomen expunge; nunquid non hic meritis redderetur,
quæ gratia contulisset. Ita profusè faciliè ac commodum
est alieno ære exire, si prius dono accipias, quod post-
modum ex debito reddibis. Sed Augustinus priora

Augustinus
epist. 105. ad
Sixtum.

luculentius edisserens: *Omne meritum*, inquit, *in nobis non
facit nisi gratia: & cum coronat Deus merita nostra, nihil
aliud coronat nisi munera sua*. Ergo jure meritissimo ad
unius Nutris gloriam referenda sunt omnia. Hoc pii
conjuges, Raguel & Anna, hoc Tobias & omnes virtu-
tis amatores docent. Conjugum illorum voces sunt: *Bene-
dicimus te Domine Deus Israel, fecisti enim nobiscum misere-
cordiam tuam*. Tobias se unum & solum laudibus divi-
nis imparem nimis judicans: *Benedicant te*, inquit, *celi &
terra, marèque & fontes, & flumina & omnes creatura tue,
quæ in eis sunt*. Sed quid tandem est Deum benedicere,
omnia Deo adscribere, laudem & gloriam in omnibus
& de omnibus impertiri?

Tob. cap. 8.
v. 17. & 18.

Ibid. v. 7.

Cyrillus Alexandrinus illa Malachiæ verba explicans:
Malach. c. 1.
vers. 6.
Deus à no-
bis glorifi-
catur cum
mens no-
stra ad ejus
nutum con-
formatur.

Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? Quærenda, inquit,
à nobis, quæ Deo sunt honorifica. Glorificabitur à nobis, si
non, quod nobis jucundum & amicum est, agere stu-
derimus, sed illi potius mentem nostram dedicaveri-
mus, & in omnibus ad ejus nutum conformaverimus.
Non singulis solùm hebdomadibus, sed & diebus plu-
rima obveniunt, quæ mollior natura refugit, & horret.
Hic exurgat animus, & in Deum se extollat, dicatque
grandi spiritu: *Mi Deus, hæc & hæc à cibo, potique*

A abstinentia mihi difficilis est, sed propter te, abstinebo.
Coercere vagos sensus mihi molestum, sed propter te,
coercebo. His aut illis me submittere, sed propter te,
submittam me. His aut istis ignoscere injuriæque gratiam facere, mihi mul-
tò difficillimum est, sed & hoc propter te, faciam, &
promptam illis veniam dabo. Has aut illas preces ex-
tendere, has & illas elemosynas erogare mihi grave,
sed propter te, preces liberaliter extendam, elemosynas
largiter erogabo. Quæcunque mihi demum, vel factu
ardua, vel perpeffu nimis aspera videbuntur, ea omnia
paratissimus sum facere & pati propter te. Quidquid
autem vel sanctæ cogitationis, vel actionis bonæ à me
fuerit susceptum, id uni & soli tibi referam acceptum.
Tibi laus & gloria ab omnibus & de omnibus. Tuum
munus est, quod meremur, ære tuo nostra dissolvimus
debita, tuis te donis honoramus. E tuæ bonitatis mari
bonum omne defluit, æquum est ut omne bonum à no-
bis in illud refluat. Omnia in Dei gloriam facienda.

CAPUT III.

Tobias junior mansuetæ comitatis
plenisimus.

Peractis nuptiis, Tobias ad iter se accinxit, & ad pa-
rentes reditum paravit. Hic Raguel omnia moli-
tus, ut generum paulò diutius liceret retinere, *adjuvavit*, *Tob. cap. 11.*
eum, ut duas hebdomadas moraretur apud se. Tobias preci-
bus armatis focelli expugnatus, cum caelesti tabellario
agens: *Azaria frater*, inquit, *peto ut auscultes verba mea*. Si illud, *cap. 11.*
meipsum tradam tibi servum, non ero condignus providentiæ
tue. Tamen obsecro, ut assumas tibi animalia, sive servitia, & Tobias
vadas ad Gabelum in Rages civitatem Medorum, reddasque ei
chirographum suum, & recipias ab eo pecuniam, & roges eum
venire ad nuptias meas. Scis enim ipse, quoniam numerat pa-
ter meus dies: & si tarda vero unâ die plus, congestatur anima do-
eius. Et certe vides quomodo adjuvavit me Raguel, cuius adju-
vamentum spernere non possum.

Cælestis nuntius Raphaël Archangelus, Tobias, quem
uterum suum coluit, seu preces, seu imperia diligen-
tissimè profusè ac fidelissimè executus est: Non servus
Domino, non fratrum ullus fratri suo tam integrè
promptèque obsequitur, atque aliger hic nuntius suo,
cui servit, hero. Id profectò Tobias faciliè potuit obser-
vare, hinc illum humanissimè affatus: *Azaria frater*, in-
quit, *peto, ut auscultes verba mea*. Tobias mansuetæ comi-
tatis perissimus. Hoc igitur loco explicandum, quanti
referat erga homines humanum & comem esse, com-
modis omnes delinire dictis, lenissimis & amantissimis
verbis uti, ita omnia hoc verborum melle ac laccaro
condire. Res maximi momenti. Rationes adferimus.

S. I.

DI. **H**ic nullis impendiis aut sumptibus est opus, nil
arce, nil crumenæ demitur; tam facile bona
verba dicere quam mala, incommoda, aspera. Hoc ta-
men fatemur: homo duri oris, & calidæ mentis, seipsum
necessè est vinear, dum suavius loqui addiscat. His solis
expensis, sui victoriâ, hoc omne negotium agitur. Sed
hic labor nemini sit difficilis, qui mille commodis pen-
satur. Salomon id pollicitus: *Mansuetus, ait, dabit gratiam*, *Prov. cap. 15.*
Hanc sapientissimi regis promissionem Chrylостomus
expendens: *Mirabile*, inquit, *Salomonis promissum*. Et an in
nihil dabit gratia, qui jejuniis, qui castimoniâ, qui elemosynis,
qui virtutibus aliis suo se conditori commendaverint? Imò verò
dabit. Sed mites erunt primi, qui optimam partem, qui totos
principatus auferent in premium. Quod Siraçides apertissi-
mè confirmans: *Sedes ducum superborum*, inquit, *destruxit*, *Ecclesi. 10.*
Deus, & sedes fecit mites pro eis. Inhumanos illos, immites,
asperos, insolentes, ferrei oris homines sede sua excurit,
in eadem